

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L6@regeringskansliet.se (kopia)

Yttrande över remiss av SOU 2026:2, 710 miljoner skäl för reformer

Er beteckning: Ju2026/00079 SOU 2026:2

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Skåne län (nedan länsstyrelsen) tillstyrker i huvudsak utredningens förslag och ser positivt på reformerna som ett led i att minska antalet valsedlar för att få ett mer robust valsystem.

Länsstyrelsen ser samtidigt en risk att ett ökat antal handskrivna röster kan leda till fler svåra bedömningar och tolkningar av röster vid den slutliga rösträkningen. Detta i sin tur kan leda till att fler röster bedöms vara ogiltiga, att den slutliga rösträkningen tar längre tid och att resultatet presenteras senare än idag. Om fler röster bedöms vara ogiltiga finns en risk att förtroendet för det svenska valsystemet minskar.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget att partier som får beställa kandidatvalsedlar endast får ställa upp med en valsedel per valkrets och måste anmäla sina kandidater.

Länsstyrelsen ser behov av ytterligare förslag på reformer i slutbetänkandet eftersom det svenska valsystemet även efter genomförande av de nu föreslagna reformerna kommer vara komplext med två parallella system, ett med partier med kandidatvalsedlar och låsta listor och ett med partier utan kandidatvalsedlar med antingen låsta eller öppna listor.

Avsnitt 7.4 Partivalsedlar tas bort

Att ta bort partivalsedlar innebär att fler väljare är hänvisade till att skriva för hand på blanka valsedlar. Detta gäller vid utlandsröstning, förtidsröstning i annan valkrets, region och kommun än den som väljaren har rösträtt i samt röster på partier som inte får beställa

kandidatvalsedlar. Partier kan ha relativt lika namn, väljaren kan skriva otydligt och använda förkortningar eller inte skriva namnet korrekt. Fler handskrivna röster kan leda till att länsstyrelsen under den slutliga rösträkningen ställs inför fler svåra bedömningar och tolkningar av vilket parti samt vilken kandidat väljaren avser att rösta på. Detta är ett tidskrävande moment och kan leda till att den slutliga rösträkningen drar ut på tiden och att det tar längre tid innan ett resultat kan presenteras.

Avsnitt 7.5 Endast partier som uppfyller vissa krav får rätt att delta med kandidatvalsedlar

Förslaget att bara vissa partier får beställa kandidatvalsedlar tillsammans med förslaget att ta bort partivalsedlarna innebär att fler väljare kommer att skriva för hand på blanka valsedlar. De utmaningar som finns redan idag med att bedöma och tolka handskrivna valsedlar kommer sannolikt att öka vilket också kan leda till att den slutliga rösträkningen tar längre tid. Fler handskrivna röster kan också leda till att fler röster bedöms vara ogiltiga. Detta kan i sin tur leda till ett minskat förtroende för valsystemet.

När väljare röstar på en blank valsedel med partinamn och kandidatnamn och partiet har öppna listor ska det skapas en ny lista för varje unik kombination av namn om partiet tar mandat. Detta kan bli mycket tidskrävande vid den slutliga rösträkningen och i längden fördröja valresultatet.

Förslaget kommer dock att innebära minskad administration och därmed tidsbesparingar för länsstyrelsen vid själva valsedelsbeställningen eftersom färre partier har rätt att beställa valsedlar.

Avsnitt 7.6 En valsedel per valkrets och inga öppna listor

Länsstyrelsen bedömer att förslaget kommer att vara tidsbesparande vid den slutliga rösträkningen eftersom rösterna inte behöver redovisas separat för varje lista, vilket behövs om partiet har flera parallella listor. Det kommer inte heller att behöva skapas nya listor eftersom man inte kommer att få skriva till namn på andra kandidater än de som anmälts.

Förslaget kommer också i viss mån att innebära minskad administration och därmed tidsbesparingar för länsstyrelsen vid valsedelsbeställningen eftersom varje parti som har rätt att beställa kandidatvalsedlar endast får beställa en lista.

Länsstyrelsen konstaterar att det svenska valsystemet även efter de föreslagna ändringarna kommer att vara komplext med två parallella system, ett med partier med kandidatvalsedlar och låsta listor och ett med partier utan kandidatvalsedlar med antingen låsta eller öppna listor.

Avsnitt 7.7.1 Förenklad röstning för väljarkåren i stort

De föreslagna reformerna ställer högre krav på väljarens förkunskaper om bland annat vilka partier och kandidater som ställer upp i valet. Länsstyrelsen ser ett behov av omfattande informationsinsatser både inför valet och i vallokalerna så att alla väljare har möjlighet att rösta på önskat parti och kandidat.

Att fler väljare är hänvisade till att skriva för hand på blanka valsedlar kan leda till att fler väljare blir beroende av en röstmottagares hjälp för att avlägga sin röst. Detta innebär att väljaren måste avslöja för röstmottagaren vad den röstar på. För att säkerställa individens rätt till självständighet och självbestämmande är det av stor vikt att möjligheten att genomföra fria och hemliga val för personer med funktionsnedsättning beaktas i det fortsatta utredningsarbetet.

Avsnitt 7.8 Reformerna bör utvärderas

Länsstyrelsen vill belysa vikten av att man vid utvärderingen inkluderar väljarperspektivet och särskilt beaktar konsekvenserna för väljare som har svårt att realisera sin rösträtt på grund av system, strukturer och andra hinder i samhället.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av länsöverdirektör Ola Melin med jurist Cecilia Aunér som föredragande. I den slutliga handläggningen har också rättschef Jesper Jacobsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.